Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

22. januar 2015 *

»Præjudiciel forelæggelse — elektroniske kommunikationsnet og -tjenester — direktiv 2002/20/EF — artikel 5, stk. 6 — brugsret til radiofrekvenser og numre — direktiv 2002/21/EF — artikel 4, stk. 1 — ret til domstolsprøvelse af en national tilsynsmyndigheds afgørelse — begrebet »virksomhed, der er berørt af en afgørelse truffet af en national tilsynsmyndighed« — artikel 9b — overdragelse af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser — omfordeling af brugsrettigheder til radiofrekvenser efter to virksomheders fusion«

I sag C-282/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Verwaltungsgerichtshof (Østrig) ved afgørelse af 24. april 2013, indgået til Domstolen den 24. maj 2013, i sagen:

T-Mobile Austria GmbH

mod

Telekom-Control-Kommission,

procesdeltagere:

Hutchison Drei Austria Holdings GmbH, tidligere Hutchison 3G Austria Holdings GmbH,

Hutchison Drei Austria GmbH, tidligere Hutchison 3G Austria GmbH og Orange Austria Telecommunication GmbH,

Stubai SCA,

Orange Belgium SA,

A1 Telekom Austria AG,

Bundesministerin für Verkehr, Innovation und Technologie,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, M. Ilešič, og dommerne A. Ó Caoimh, C. Toader, E. Jarašiūnas (refererende dommer) og C.G. Fernlund,

* Processprog: tysk.

generaladvokat: M. Szpunar

justitssekretær: fuldmægtig I. Illéssy,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 15. maj 2014,

efter at der er afgivet indlæg af:

— T-Mobile Austria GmbH ved Rechtsanwalt E. Lichtenberger

— Telekom-Control-Kommission ved Rechtsanwalt W. Feiel

— Hutchison Drei Austria Holdings GmbH og Hutchison Drei Austria GmbH ved Rechtsanwalt B. Burtscher

— A1 Telekom Austria AG ved Rechtsanwälte H. Kristoferitsch og S. Huber

— den østrigske regering ved A. Posch, som befuldmægtiget

— Europa-Kommissionen ved G. Braun og L. Nicolae, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 9. september 2014,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4 og 9b i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet) (EFT L 108, s. 33), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF af 25. november 2009 (EUT L 337, s. 37, herefter »rammedirektivet«), og af artikel 5, stk. 6, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) (EFT L 108, s. 21), som ændret ved direktiv 2009/140 (herefter »tilladelsesdirektivet«).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem T-Mobile Austria GmbH (herefter »T-Mobile Austria«) og Telekom-Control-Kommission (kommissionen for kontrol med telekommunikation, herefter »TCK«) vedrørende sidstnævntes afslag på at anerkende T-Mobile Austria som berørt part i forbindelse med en godkendelsesprocedure vedrørende ændring af ejerstrukturen som følge af Hutchison 3G Austria GmbH's, nu Hutchison Drei Austria GmbH (herefter »Hutchison Drei Austria«), køb af Orange Austria Telecommunication GmbH (herefter »Orange«) samt muligheden for at anlægge sag til prøvelse af den af TCK ved afslutningen af denne procedure trufne beslutning.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Rammedirektivets artikel 4, der har overskriften »Klageadgang«, fastsætter i stk. 1:

»Medlemsstaterne sikrer, at der på nationalt plan findes effektive mekanismer, ved hjælp af hvilke enhver bruger eller en virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og/eller -tjenester, og som berøres af en national tilsynsmyndigheds afgørelse, kan påklage denne til en klageinstans, som er uafhængig af de involverede parter. Denne instans, som kan være en domstol, skal have den nødvendige ekspertise til at udføre sine funktioner effektivt. Medlemsstaterne sikrer, at der tages behørigt hensyn til sagens omstændigheder, og at der forefindes en effektiv klagemekanisme.

[...]«

4 Rammedirektivets artikel 8 med overskriften »Politiske mål og tilsynsprincipper« bestemmer i stk. 2 følgende:

»De nationale tilsynsmyndigheder fremmer konkurrencen inden for udbud af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester og dertil hørende faciliteter og tjenester ved bl.a. at:

[...]

b) sikre, at der i sektoren for elektronisk kommunikation hverken hersker konkurrenceforvridning eller -begrænsning, herunder hvad angår transmission af indhold

[...]

d) tilskynde til en effektiv udnyttelse og sikre en effektiv forvaltning af radiofrekvenser og nummerressourcer.«

5 Rammedirektivets artikel 9b med overskriften »Overdragelse eller udlejning af individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser« har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at virksomheder kan overdrage eller udleje individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser inden for de frekvensbånd, hvor dette er muligt i henhold til de gennemførelsesforanstaltninger, der vedtages i henhold til stk. 3, til andre virksomheder i overensstemmelse med de betingelser, der gælder for brugsrettigheder til frekvensbånd, og i overensstemmelse med de nationale procedurer.

For så vidt angår andre frekvensbånd, kan medlemsstaterne også fastsætte, at virksomheder i overensstemmelse med de nationale procedurer kan overdrage eller udleje individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser til andre virksomheder.

[...]

2. Medlemsstaterne sikrer, at en virksomheds planer om at overdrage brugsrettigheder til radiofrekvenser samt den faktiske overdragelse heraf i overensstemmelse med nationale procedurer meddeles den kompetente nationale myndighed, der er ansvarlig for tildeling af individuelle brugsrettigheder, og offentliggøres. [...]

[...]«

6 Tilladelsesdirektivets artikel 5 med overskriften »Brugsret til radiofrekvenser og numre« bestemmer som følger i stk. 2 og 6:

»2. [...]

Med forbehold af særlige kriterier og procedurer, som medlemsstaterne fastsætter for tildeling af brugsret til radiofrekvenser til udbydere af radio- eller tv-indholdstjenester med henblik på at forfølge almennyttige målsætninger under overholdelse af fællesskabsretten, tildeles brugsrettighederne til radiofrekvenser og numre gennem åbne, objektive, transparente, ikke-diskriminerende og forholdsmæssigt afpassede procedurer, og, for så vidt angår radiofrekvenser, i overensstemmelse med [rammedirektivets artikel 9]. Der kan gøres undtagelse fra kravet om åbne procedurer, hvor det er nødvendigt, at en udbyder af radio- eller tv-indholdstjenester tildeles individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser, for at udbyderen kan opfylde en almennyttig målsætning, som medlemsstaterne har fastlagt i overensstemmelse med fællesskabsretten.

Når medlemsstaterne tildeler brugsrettigheder, angiver de, om rettighedshaveren kan overdrage disse rettigheder, og på hvilke betingelser. For så vidt angår radiofrekvenser, skal sådanne bestemmelser være i overensstemmelse med [rammedirektivets artikel 9 og 9b].

[...]

6. De kompetente nationale myndigheder sikrer, at radiofrekvenserne udnyttes effektivt og virkningsfuldt i overensstemmelse med [rammedirektivets artikel 8, stk. 2, og artikel 9, stk. 2]. De sikrer, at konkurrencen ikke forvrides af overdragelse eller akkumulering af brugsrettigheder til radiofrekvenser. Til disse formål kan medlemsstaterne træffe passende foranstaltninger, herunder kræve salg eller udlejning af brugsrettighederne til radiofrekvenser.«

Østrigsk ret

7 § 8 i Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz (lov om almindelig forvaltningsproces) foreskriver:

»Personer, som gør brug af forvaltningsmyndighedens aktiviteter, eller som berøres heraf, anses for berørte, og såfremt deres interesse i disse aktiviteter beror på et retskrav eller en retlig interesse, anses de for parter.«

8 § 54 i Telekommunikationsgesetz 2003 (lov om telekommunikation af 2003, BGBl. I, 70/2003, herefter »TKG 2003«) med overskriften »Tildeling af frekvenser« bestemmer i stk. 1:

»Tildeling af frekvenser finder sted i henhold til plan om anvendelse og tildeling af frekvenser i henhold til objektive, transparente, ikke-diskriminerende og forholdsmæssige kriterier på grundlag af transparente og objektive procedurer og under overholdelse af teknologi- og tjenesteneutralitet.«

9 § 55 i TKG 2003 med overskriften »Tilsynsmyndighedens tildeling af frekvenser« har følgende ordlyd:

»1) Tilsynsmyndigheden skal tildele de frekvenser, den har fået overdraget, til den ansøger, der opfylder de generelle betingelser i henhold til stk. 2, nr. 2, og som garanterer den mest effektive udnyttelse af frekvenserne. [...]

2) Tilsynsmyndigheden skal foretage tildelingen af frekvenser i henhold til principperne om en åben, rimelig og ikke-diskriminerende procedure og om økonomisk effektivitet. Den påtænkte tildeling skal ske efter offentligt udbud

1. hvis et behov derfor er blevet konstateret ex officio, eller

2. efter anmodning, og hvis tilsynsmyndigheden finder, at ansøgeren er i stand til at opfylde de betingelser, der er knyttet til brugsrettighederne for frekvenserne. [...]

[...]

8) Ansøgerne udgør et fællesskab under tildelingsproceduren. [...]

[...]«

10 § 56 i TKG 2003 med overskriften »Overdragelse af frekvenser« foreskriver:

»1) Overdragelsen af brugsrettigheder til frekvenser, der er tildelt af tilsynsmyndigheden, kræver en forudgående tilladelse fra sidstnævnte. Tilsynsmyndigheden skal offentliggøre anmodningen om tilladelse vedrørende overdragelsen af brugsrettigheder til frekvenser samt den dertil knyttede beslutning. Tilsynsmyndigheden skal ved sin afgørelse i hver enkelt sag vurdere en overdragelses betydning, bl.a. i teknisk henseende, for konkurrencen. I tilladelsen kan der fastsættes supplerende bestemmelser, for så vidt som disse er nødvendige for at undgå, at konkurrencen skades. Ansøgningen om tilladelse skal under alle omstændigheder afvises, såfremt overdragelsen uanset fastsættelsen af supplerende bestemmelser risikerer at skade konkurrencen.

1a) Hvis det i forbindelse med overdragelsen af brugsrettigheder til frekvenser viser sig, at en ændring af karakteren og udstrækningen af frekvensernes anvendelse er nødvendig for at undgå enhver teknisk negativ indvirkning på konkurrencen, skal denne ændring foretages i overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 57.

2) Væsentlige ændringer i ejerstrukturen hos de virksomheder, til hvem brugsrettighederne til frekvenser er blevet tildelt i forbindelse med en procedure i henhold til § 55, kræver tilsynsmyndighedens forudgående tilladelse. Stk. 1, tredje til sidste punktum, finder tilsvarende anvendelse.

[...]«

11 § 57 i TKG 2003 med overskriften »Ændring af tildeling af frekvenser« bestemmer følgende i stk. 4:

»Efter anmodning fra rettighedsindehaveren kan tilsynsmyndigheden (artikel 54, stk. 3) ændre den foreskrevne anvendelse af frekvenserne. [...]«

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

12 Det fremgår af de sagsakter, som Domstolen er i besiddelse af, at tvisten i hovedsagen opstod i forbindelse med Hutchison Drei Austrias opkøb af Orange, der tilhørte Stubai SCA og Orange Belgium SA. A1 Telekom Austria AG (herefter »A1 Telekom Austria«) var involveret i denne transaktion som erhverver af visse brugsrettigheder til radiofrekvenser, der ejedes af den nye enhed, der opstod som følge af dette opkøb.

13 Den 7. maj 2012 blev denne transaktion mellem Hutchison Drei Austria og Orange, som udgjorde en fusion som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra b), i Rådets forordning (EF) nr. 139/2004 af 20. januar 2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (»EF-fusionsforordningen«) (EUT L 24, s. 1), anmeldt til Europa-Kommissionen.

14 Den 23. maj 2012 anmodede Hutchison Drei Austria og Orange i overensstemmelse med § 56, stk. 2, i TKG 2003 TCK om tilladelse til den ændring af deres ejerstruktur, som ville følge af denne fusion.

15 Den 9. juli 2012 anmodede A1 Telekom Austria, Hutchison Drei Austria og Orange TCK om tilladelse til overdragelse af visse frekvenser i overensstemmelse med § 56, stk. 1, i TKG 2003.

16 Den 10. juli 2012 indgav T-Mobile Austria bemærkninger til TCK i forbindelse med den procedure, Hutchison Drei Austria og Orange havde indledt den 23. maj 2012, hvori selskabet gav udtryk for sine tvivl vedrørende Hutchison Drei Austrias opkøb af Orange og ændringen af deres ejerstruktur. T-Mobile Austria anmodede om, at disse selskaber blev pålagt forpligtelser for at undgå enhver begrænsning af konkurrencen.

17 Den 10. december 2012 anmodede T-Mobile Austria TCK om at anerkende selskabet som part i denne procedure som omhandlet i § 8 i Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz. T-Mobile Austria har i den henseende anmodet dels om retten til at blive hørt formelt i forbindelse med denne procedure og at modtage meddelelse om ansøgernes skriftlige indlæg, sagkyndige udtalelser, referater af møder og den endelige afgørelse, dels om at få mulighed for at indgive klage over denne afgørelse.

18 Ved afgørelse af 12. december 2012 gav Kommissionen tilladelse til den af disse virksomheder påtænkte fusion og betingede denne tilladelse af visse tilsagn. I forbindelse med denne procedure fik T-Mobile tilladelse til at deltage i høringen som berørt tredjepart og deltog i den markedstest, som fandt sted vedrørende Hutchison Drei Austrias tilsagn.

19 Den 13. december 2012 gav TCK ligeledes tilladelse til den ændring i ejerstrukturen, som Hutchison Drei Austria og Orange havde anmodet om, på betingelse af bl.a., at de betingelser, der var fastsat i Kommissionens beslutning, blev opfyldt, og at disse virksomheder overdrog visse brugsrettigheder til radiofrekvenser til A1 Telekom Austria. TCK gav således tilladelse til overdragelsen af brugsrettigheder til radiofrekvenser fra Hutchison Drei Austria og Orange til A1 Telekom Austria. Endvidere gav TCK T-Mobile Austria afslag på at blive anerkendt som part i godkendelsesproceduren vedrørende ændring af ejerstrukturen for Hutchison Drei Austria og Orange.

20 TCK fandt i den afgørelse, hvorved TCK gav afslag på T-Mobile Austrias anmodning, at hverken den nationale lovgivning eller EU-retten giver en virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, og som frygter, at ændringen af ejerstrukturen for konkurrerende virksomheder vil skade dens økonomiske situation, status som part i en godkendelsesprocedure vedrørende denne ændring.

21 T-Mobile Austria har anlagt sag til prøvelse af TCK's afgørelse ved Verwaltungsgerichtshof (forvaltningsdomstolen). Til støtte for søgsmålet har selskabet gjort gældende, at en konkurrent, der selv besidder brugsrettigheder til radiofrekvenser, skal anses for berørt som omhandlet i rammedirektivets artikel 4, stk. 1, i forbindelse med en godkendelsesprocedure ved den nationale tilsynsmyndighed vedrørende en ændring af ejerstrukturen for virksomheder eller vedrørende overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser. T-Mobile Austria har i den henseende påberåbt sig dom Tele2 Telecommunication (C-426/05, EU:C:2008:103).

22 Den forelæggende ret har rejst spørgsmålet, om T-Mobile Austria, der er indehaver af brugsrettigheder til radiofrekvenser, skal anses for at være berørt som omhandlet i rammedirektivets artikel 4, stk. 1, af en afgørelse truffet i forbindelse med en procedure om tilladelse til ændring af ejerstrukturen som følge af en fusion af andre virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Den forelæggende ret har anført, at T-Mobile Austria i overensstemmelse med den forelæggende rets dom af 26. marts 2008 må anerkendes som part i denne procedure som omhandlet i § 8 i Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz, hvis selskabet skal anses for at være berørt som omhandlet i denne bestemmelse.

23 Den forelæggende ret har anført, at denne procedure umiddelbart betragtet ikke direkte medfører rettigheder for en tredjepartsvirksomhed, hvis retlige stilling forbliver uforandret, for så vidt som denne kan fortsætte med at anvende de radiofrekvenser, som virksomheden allerede er blevet tildelt,

på samme måde. Det kan imidlertid ikke ifølge den forelæggende ret udelukkes, at sagsøgeren som indehaver af brugsrettigheder til radiofrekvenser bør anses for at være berørt som omhandlet i rammedirektivets artikel 4, stk. 1.

24 Den forelæggende ret har således bemærket, at passende ledsageforanstaltninger kan være nødvendige i forbindelse med en procedure vedrørende ændring af ejerstrukturen for virksomheder, der er indehavere af brugsrettigheder til radiofrekvenser, for at undgå enhver forvridning af konkurrencen som følge af tildelingen af disse rettigheder, idet tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 6, sidste punktum, udtrykkeligt nævner »salg […] af brugsrettighederne til radiofrekvenser«. Den forelæggende ret har bemærket, at det netop er det, der er sket, idet Hutchison Drei Austrias opkøb af Orange har givet anledning til frygt for en sådan konkurrenceforvridning, hvorfor TCK har fundet det nødvendigt, at Hutchison Drei Austria overdrager en del af sine brugsrettigheder til radiofrekvenser til en anden virksomhed. Ifølge den forelæggende ret påvirker en sådan forpligtelse imidlertid ikke blot den juridiske stilling for den virksomhed, der er indehaver af de brugsrettigheder, der skal overdrages, og den juridiske stilling for erhververen af disse rettigheder, men ligeledes den juridiske stilling for andre virksomheder, der allerede er i besiddelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, såsom T-Mobile Austria, som er potentielle erhververe, eller hvis respektive andel af radiofrekvenserne ændres som følge af fusionen og af den delvise overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser til en anden virksomhed, som er blevet pålagt for at mindske fusionens negative indvirkning på konkurrencen.

25 Den forelæggende ret har tilføjet, at ansøgerne i forbindelse med den nationale tilsynsmyndigheds første tildeling af radiofrekvenser udgør et fællesskab under proceduren, og at denne tildeling af radiofrekvenser skal gennemføres under overholdelse af de i tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 2, nævnte principper om en åben, rimelig og ikke-diskriminerende procedure. Enhver efterfølgende overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, hvad enten den er kontraktmæssig eller fastsat af den nationale tilsynsmyndighed i henhold til dette direktivs artikel 5, stk. 6, som ændrer denne tildeling, skal derfor ligeledes overholde disse principper.

26 Verwaltungsgerichtshof har derfor udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal [rammedirektivets artikel 4 og 9b] og [tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 6,] fortolkes således, at bestemmelserne giver en konkurrent status som berørt person som omhandlet i rammedirektivets artikel 4, stk. 1, i en national procedure i henhold til tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 6?«

27 Ved Domstolens præsidents kendelse af 30. september 2013 blev den forelæggende rets anmodning om at undergive den foreliggende præjudicielle forelæggelse den i artikel 23a i statutten for den Europæiske Unions Domstol og artikel 105 i Domstolens procesreglement foreskrevne fremskyndede procedure forkastet.

Om det præjudicielle spørgsmål

28 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om rammedirektivets artikel 4, stk. 1, og artikel 9b samt tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 6, skal fortolkes således, at en virksomhed, der er indehaver af brugsrettigheder til radiofrekvenser og konkurrent til parterne i en procedure vedrørende tilladelse til overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser som omhandlet i denne artikel 5, stk. 6, kan karakteriseres som en person, der er berørt af en afgørelse truffet af den nationale tilsynsmyndighed i forbindelse med denne procedure som omhandlet i rammedirektivets artikel 4, stk. 1, og som følge deraf har ret til at deltage i denne procedure.

29 T-Mobile Austria og Kommissionen har gjort gældende, at dette spørgsmål bør besvares bekræftende. Hutchison Drei Austria, Hutchison Drei Austria Holdings GmbH, A1 Telekom Austria og den østrigske regering har derimod anført, at spørgsmålet bør besvares benægtende, idet de bl.a. har

præciseret, at tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 6, ikke giver en virksomhed, der ikke er part i den i denne bestemmelse foreskrevne procedure om overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, nogen ret til at deltage i denne procedure.

30 Rammedirektivets artikel 4, stk. 1, bestemmer, at »medlemsstaterne [skal sikre], at der på nationalt plan findes effektive mekanismer, ved hjælp af hvilke enhver bruger eller en virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og/eller -tjenester, og som berøres af en national tilsynsmyndigheds afgørelse, kan påklage denne til en klageinstans, som er uafhængig af de involverede parter«.

31 Begrebet bruger eller virksomhed, som berøres af en national tilsynsmyndigheds afgørelse, er imidlertid ikke defineret i rammedirektivet.

32 Ifølge fast retspraksis skal der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (jf. i denne retning domme Tele2 Telecommunication, EU:C:2008:103, præmis 27, og The Number (UK) og Conduit Enterprises, C-16/10, EU:C:2011:92, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).

33 Det bemærkes i den henseende, at Domstolen allerede har fastslået, at rammedirektivets artikel 4 udspringer af princippet om effektiv retsbeskyttelse, i henhold til hvilket det tilkommer medlemsstaternes domstole at sikre domstolsbeskyttelsen af borgernes rettigheder i henhold til EU-retten (jf. i denne retning dom Tele2 Telecommunication, EU:C:2008:103, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).

34 I det tilfælde, som er omhandlet i rammedirektivets artikel 4, er medlemsstaterne således forpligtet til at fastsætte retsmidler ved et judicielt organ med henblik på at beskytte de rettigheder, som tilkommer brugerne og virksomhederne i medfør af Unionens retsorden. Det følger heraf, at kravet om at skabe en effektiv domstolsbeskyttelse, der ligger til grund for rammedirektivets artikel 4, ligeledes finder anvendelse på brugere og virksomheder, som kan påberåbe sig rettigheder i henhold til Unionens retsorden, bl.a. direktiverne om elektronisk kommunikation, og hvis rettigheder er krænket ved en beslutning fra en national tilsynsmyndighed (dom Tele2 Telecommunication, EU:C:2008:103, præmis 31 og 32).

35 På denne baggrund har Domstolen i forbindelse med en sag vedrørende den i rammedirektivets artikel 16 foreskrevne markedsanalyseprocedure fastslået, at virksomheder, som er konkurrenter til en stærk virksomhed på det relevante marked, i deres egenskab af potentielle begunstigede i forhold til de rettigheder, der svarer til de specifikke forpligtelser, der af en national tilsynsmyndighed er pålagt denne stærke virksomhed, kan anses for berørte som omhandlet i rammedirektivets artikel 4, stk. 1, af de beslutninger fra denne myndighed, som ændrer eller ophæver de nævnte forpligtelser (jf. i denne retning dom Tele2 Telecommunication, EU:C:2008:103, præmis 36).

36 Domstolen har i øvrigt fastslået, at da de nationale tilsynsmyndigheder i overensstemmelse med rammedirektivets artikel 8, stk. 2, er forpligtede til at fremme konkurrencen inden for udbud af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester og dertil hørende faciliteter og tjenester ved bl.a. at sikre, at der i den elektroniske kommunikationssektor hverken hersker konkurrenceforvridning eller -begrænsning, ville en streng fortolkning af rammedirektivets artikel 4, stk. 1, således at der ikke gives andre end den part, som afgørelsen fra de nationale tilsynsmyndigheder er rettet til, klageadgang, være vanskeligt forenelig med de politiske mål og tilsynsprincipper for disse myndigheder, der følger af direktivets artikel 8, og især med formålet bestående i at fremme konkurrencen (jf. i denne retning dom Tele2 Telecommunication, EU:C:2008:103, præmis 37 og 38).

37 Som generaladvokaten har anført i punkt 74 i forslaget til afgørelse, omhandler rammedirektivets artikel 4, stk. 1, bl.a. enhver virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester. Denne bestemmelse må således anses for at omhandle såvel den omhandlede afgørelses adressat som de andre virksomheder, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og som kan være konkurrenter til denne adressat, for så vidt som denne omhandlede afgørelse vil kunne påvirke deres markedsposition.

38 Det bemærkes ligeledes, at rammedirektivets artikel 8, stk. 2, pålægger medlemsstaterne pligten til at sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder træffer alle rimelige foranstaltninger med henblik på at fremme konkurrencen inden for udbud af elektroniske kommunikationstjenester ved at sikre, at der i sektoren for elektronisk kommunikation hverken hersker konkurrenceforvridning eller -begrænsning, og ved at fjerne tilbageværende hindringer for udbud af disse tjenester (jf. i denne retning domme Centro Europa 7, C-380/05, EU:C:2008:59, præmis 81, og Kommissionen mod Polen, C-227/07, EU:C:2008:620, præmis 62 og 63).

39 Det bemærkes derfor, at en virksomhed som T-Mobile Austria kan anses for at være berørt som omhandlet i rammedirektivets artikel 4, stk. 1, af en national tilsynsmyndigheds afgørelse, der er vedtaget i forbindelse med en procedure, der er foreskrevet i direktiverne om elektronisk kommunikation, når en sådan virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, er en konkurrent til den virksomhed eller de virksomheder, der er adressater for den nationale tilsynsmyndigheds afgørelse, når den nationale tilsynsmyndighed træffer afgørelse i forbindelse med en procedure, der tilsigter at beskytte konkurrencen, og når den omhandlede afgørelse vil kunne have en indvirkning på den førstnævnte virksomheds stilling på markedet.

40 I den foreliggende sag vedrører det spørgsmål, som den forelæggende ret har stillet, de rettigheder, som en konkurrent har i forbindelse med en procedure om konkurrerende virksomheders tilladelse til ændring af ejerstrukturen, som indebærer en overdragelse af de deltagende virksomheders radiofrekvenser, og som følge deraf en ændring af fordelingen af radiofrekvenser blandt de virksomheder, der er aktive på markedet. Det er uomtvistet, at der er tale om en procedure, der varetages af TCK i henhold til § 56, stk. 2, i TKG 2003, som gennemfører tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 6, om overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser i østrigsk ret.

41 Det må derfor fastslås, om de beslutninger, som en national tilsynsmyndighed er forpligtet til at træffe i henhold til tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 6, tilsigter at beskytte konkurrencen, og om sådanne beslutninger vil kunne have betydning for stillingen på markedet for en virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, og som er konkurrent til adressaten eller adressaterne for disse afgørelser.

42 Hvad angår procedurerne vedrørende overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser pålægger rammedirektivets artikel 9b, stk. 1, medlemsstaterne at sikre, at virksomhederne kan overdrage individuelle brugsrettigheder til radiofrekvenser til andre virksomheder i overensstemmelse med de betingelser, der gælder for brugsrettigheder til frekvensbånd, og i overensstemmelse med de nationale procedurer.

43 I henhold til tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 2, andet afsnit, skal medlemsstaterne ved den første tildeling af brugsrettigheder til radiofrekvenser sikre, at disse rettigheder tildeles gennem åbne, objektive, transparente, ikke-diskriminerende og forholdsmæssigt afpassede procedurer og i overensstemmelse med bestemmelserne i rammedirektivets artikel 9.

44 Derudover pålægger tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 6, bl.a. de nationale tilsynsmyndigheder en forpligtelse til at sikre, at konkurrencen ikke forvrides på grund af en overdragelse eller akkumulering af brugsrettigheder til radiofrekvenser.

45 Rammedirektivets artikel 8, stk. 2, pålægger nemlig, som det anføres i denne doms præmis 38, medlemsstaterne pligten til at sikre, at de nationale tilsynsmyndigheder træffer alle rimelige foranstaltninger med henblik på at fremme konkurrencen inden for udbud af elektroniske kommunikationstjenester ved at sikre, at der i sektoren for elektronisk kommunikation hverken hersker konkurrenceforvridning eller -begrænsning, og ved at fjerne tilbageværende hindringer for udbud af disse tjenester.

46 Det følger heraf, at proceduren vedrørende overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser, der bl.a. henhører under tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 6, og dermed den procedure ved TCK, som er genstand for tvisten i hovedsagen, tilsigter at beskytte konkurrencen.

47 I øvrigt er sagsøgeren i hovedsagen, dvs. T-Mobile Austria, som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, i direkte konkurrence med parterne i transaktionen vedrørende overdragelse af frekvenser, dvs. Orange, Hutchison Drei Austria og A1 Telekom Austria, på markedet for elektroniske kommunikationstjenester. Sagsøgeren bør derfor anses for at være berørt af en national tilsynsmyndigheds afgørelse som den i hovedsagen omtvistede, når overdragelsen af Oranges og Hutchison Drei Austrias brugsrettigheder til radiofrekvenser til A1 Telekom Austria ændrer de respektive andele for disse virksomheders tildeling af radiofrekvenser og som følge deraf påvirker T-Mobile Austrias stilling på dette marked.

48 Henset til samtlige de ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at rammedirektivets artikel 4, stk. 1, og artikel 9b samt tilladelsesdirektivets artikel 5, stk. 6, skal fortolkes således, at en virksomhed under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende kan karakteriseres som en berørt person som omhandlet i rammedirektivets artikel 4, stk. 1, når denne virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, er en konkurrent til den virksomhed eller de virksomheder, der er part i en i denne artikel 5, stk. 6, foreskrevet godkendelsesprocedure vedrørende overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser og adressater for den nationale tilsynsmyndigheds afgørelse, og når denne afgørelse vil kunne have en indvirkning på den førstnævnte virksomheds stilling på markedet.

Sagens omkostninger

49 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

Artikel 4, stk. 1, og artikel 9b i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF af 25. november 2009, og artikel 5, stk. 6, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet), som ændret ved direktiv 2009/140, skal fortolkes således, at en virksomhed under omstændigheder som de i hovedsagen foreliggende kan karakteriseres som en berørt person som omhandlet i artikel 4, stk. 1, i direktiv 2002/21, som ændret ved direktiv 2009/140, når denne virksomhed, der udbyder elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, er en konkurrent til den virksomhed eller de virksomheder, der er part i en i denne artikel 5, stk. 6, foreskrevet godkendelsesprocedure vedrørende overdragelse af brugsrettigheder til radiofrekvenser og adressater for den nationale tilsynsmyndigheds afgørelse, og når denne afgørelse vil kunne have en indvirkning på den førstnævnte virksomheds stilling på markedet.

Underskrifter